

elämysten

ylitornio

ARVIOINTIKERTOMUS 2025

Tarkastuslautakunta 29.5.2026 § 30

VUODEN 2025 ARVIOINTIKERTOMUKSEN SISÄLLYSLUETTELO

1	TARKASTUSTOIMINNAN JA ARVIOINNIN TOTEUTUKSEN KUVAUS	3
1.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimivaltuudet.....	3
1.2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano, arviointisuunnitelma 2025–2029 ja työohjelma 2025 ..	4
2	VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY	6
3	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	6
3.1	Talousarvion sitovuus ja tavoitteiden toteutuminen.....	6
3.2	Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden / talousarvion toteutuminen.....	8
4	HENKILÖSTÖ	8
5	TARKASTUSLAUTAKUNNAN MUUT HAVAINNOT JA ARVIOINNIT	9
5.1	Kunnanhallitus	9
5.2	Elinkeinoitoimi	9
5.3	Sivistyslautakunta.....	10
5.4	Tekninen lautakunta.....	12
5.5	Tytäryhtiöt	13
6	TARKASTUSLAUTAKUNNAN MUUT HUOMIOT	13
7	TILINTARKASTUSKERTOMUS	15
8	ALLEKIRJOITUKSET.....	16

1 TARKASTUSTOIMINNAN JA ARVIOINNIN TOTEUTUKSEN KUVAUS

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimivaltuudet

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Hallintosäännön 16.6.2025 luvussa 10 määritellään kunnan ulkoinen valvonta. 90 §:ssä on määritelty:

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

- 1) seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- 2) huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- 3) tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa toukokuun loppuun mennessä. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano, arviointisuunnitelma 2025–2029 ja työohjelma 2025

Hallintosäännön 2 luvun 10 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on 5 jäsentä, joista valtuusto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja, jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Tarkastuslautakunnan toimikausi on valtuuston toimikauden pituinen.

Kunnanvaltuuston valitsemina jäseninä ja henkilökohtaisina varajäseninä ovat tilikaudella toimineet seuraavat henkilöt:

Jäsenet:	Henkilökohtaiset varajäsenet:
Asta Väisänen, puheenjohtaja	Tapio Hasa
Katriina Koskela, varapuheenjohtaja	Tuula Parikka
Erkki Kumpula	Kalevi Mäki
Kaarina Lohiniva	Marja-Helena Niemi
Pertti Siikavirta	Jouni Ollikkala

Kunnanvaltuuston valitsemana tilintarkastusyhteisönä toimii KPMG Oy Ab, vastuullisena tilintarkastajana Juha Väärälä JHT, KHT. Tilintarkastaja on ollut tarkastuslautakunnan sihteeri ja hän on avustanut suunnitelman, työohjelman ja arviointikertomuksen tekemisessä.

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueena vuonna 2025 oli *Tytäryhtiöt ja elinkeinotoimi*.

Sidonnaisuusilmoituksia on päivitetty vuoden 2025 aikana.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2025 7 kertaa (2024: 7 kertaa) ja käsitteli yhteensä 62 § (2024: 54 §).

Tarkastuslautakunnan työohjelma 2025

Kokousaika:	Arvioitavat asiat:	Arviointimenetelmä:
30.9.2025 klo 09.00	<p>Tarkastuslautakunnan vaalin toteaminen</p> <p>Kokouskutsun ja esityslistan lähettäminen</p> <p>Tilintarkastuspalvelut vuosille 2025–2028</p> <p>Esittely lautakunnan kokouksessa</p> <p>Tarkastuslautakunnan työn avustaminen</p> <p>Esteellisyydet</p> <p>Lautakunnan tietojensaantioikeus ja jäsenille säännönmukaisesti toimitettavat asiakirjat</p> <p>Arvioinnin käytännön suorittaminen</p> <p>Tarkastuslautakunnan kouluttaminen ja käyttöön tilattava materiaali</p> <p>Tarkastuslautakunnan toiminnan periaatteet</p> <p>Tarkastuslautakunnan palkkiot</p> <p>Tarkastuslautakunnan talousarvio ja menojen hyväksyminen</p> <p>Sidonnaisuuksien ilmoittaminen</p>	
27.11.2025 klo 14.00	<p>Kunnanjohtaja Jarmo Pienimäki ajankohtaiskatsaus</p> <p>Hallintojohtaja Teija Kannala ajankohtaiskatsaus</p> <p>Sidonnaisuuksien ilmoittaminen</p> <p>Arviointikertomus 2024</p>	<p>Haastattelut: Kunnanjohtaja Jarmo Pienimäki</p> <p>Hallintojohtaja Teija Kannala</p>
27.1.2026 klo 14.00	<p>Yritysneuvoja Juhamatti Konttaniemi ja elinvoimakoordinaattori Josefi Kauppila ajankohtaiskatsaus</p> <p>Sidonnaisuuksien ilmoittaminen</p>	<p>Haastattelut: Yritysneuvoja Juhamatti Konttaniemi ja elinvoimakoordinaattori Josefi Kauppila</p>

1.4.2026 klo 9.00	Hallintojohtaja Teija Kannala ajankohtaiskatsaus aiheesta kunnan tilinpäätös 2025 Alkkulan Aluelämpö Oy ja Ainiovaaran Kiinteistöt Oy toimitusjohtaja Jukka Rinne ajankohtaiskatsaus Arviointikertomus 2025	Haastattelut: Hallintojohtaja Teija Kannala Alkkulan Aluelämpö Oy ja Ainiovaaran Kiinteistöt Oy toimitusjohtaja Jukka Rinne
30.4.2026 klo 9.00	Sidonnaisuuksien ilmoittaminen Arviointikertomus 2025	
29.5.2026 klo 9.00	Tilintarkastuskertomus 2025 Arviointikertomus 2025	

2 VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Valtuusto on 16.6.2025 käsitellyt vuoden 2024 arviointikertomuksen merkiten sen tiedoksi ja edellyttäen, että kunnanhallitus ja lautakunnat käsittelevät arviointikertomuksen ja antavat selvitykset alkusyksyn kokouksessa toimenpiteistä mihin ne ryhtyvät arviointikertomuksessa esitettyjen asioiden osalta. Kunnanhallitus ja lautakunnat ovat käsitelleet arviointikertomuksen ja antaneet selvitykset. Valtuuston pyytämiin selvityksiin on saatu vastineet ja valtuusto merkitsi ne tiedoksi 29.10.2025 pidetyssä kokouksessa § 52.

3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1 Talousarvion sitovuus ja tavoitteiden toteutuminen

Valtuusto päätti vuoden 2025 talousarviosta 09.12.2024. Talousarviossa sitovat kokonaisuudet ovat:

Käyttötalousosa

- tulosalueen toimintakate
- talousarvioon sitoviksi merkityt toiminnalliset tavoitteet

Tuloslaskelmaosa

- tulorahoituksen riittävyttä koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittaavat tunnusluvut

Investointiosa

- hankekohtainen meno ja tulo

Rahoitusosa

- lainan nosto-oikeudet (pitkäaikaisten lainojen lisäys)

Henkilöstösuunnitelma

- talousarviovuosi (kokonaishenkilömäärä)
- Kunnanvaltuusto päättää toimien ja virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden muuttamisesta (hallintosääntö 58 §)

Valtuustoon nähden sitovien toimintakatteiden toteumat

Käyttötalouden toteuma

Useissa toiminnoissa menot alittuivat budjetoidusta, ja asetetut tavoitteet toteutuivat pääosin. Käyttötalouden osalta kokonaisuus on pysynyt alle varattujen määrärahojen. Talousarvioon varattu määrärahoja jäi käyttämättä noin 890 tuhatta euroa.

Käyttötalousosa	TA+muutos	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Keskusvaalilautakunta	-13	-14	-1	107,69 %
Tarkastuslautakunta	-23	-28	-5	121,74 %
Kunnanhallitus	-2 256	-1 873	383	83,02 %
Sivistyslautakunta	-7 955	-7 682	274	96,57 %
Tekninen lautakunta	31	271	240	874,19 %
Käyttötalousosa yhteensä	-10 216	-9 326	890	91,29 %

Tulosaluekohtaisia määrärahan ylityksiä tai tuloarvion alituksia oli seuraavasti:

Tulosaluekohtaisten määrärahojen ylitykset ja alitukset	Poikkeama t€	Toteuma %
Kunnanhallitus	383	83 %
Sivistyslautakunta	274	97 %
Perusopetus	-15	100 %
Varhaiskasvatus	148	93 %
Keskiasteen koulut	12	80 %
Tornionlaakson kirjasto	23	93 %
Meän opisto	23	95 %
Vapaa-aikatoimi	38	96 %
Tekninen lautakunta	240	871 %
Tekninen hallinto	113	86 %
Liikenneväylät ja yleiset alueet	30	93 %
Kiinteistötoimi	30	103 %
Liiketoimi	66	127 %

Tuloskehitys ja talousarvion toteutuminen

Talous ja hallinto olivat pääosin kunnossa. Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat ennakoidusti ja toimintatuottoja kertyi arvioitua enemmän.

Tuloslaskelma ulk. + sis. (1000 €)	2025	2024	TA + Muutos 2025	Tot. %
Toimintatuotot	6 811	6 778	6 680	102 %
Henkilöstökulut	-6 706	-6 548	-7 061	95 %
Palvelujen ostot	-5 586	-5 299	-5 936	94 %
Muut toimintakulut	-3 845	-3 819	-3 900	99 %
Toimintakulut yhteensä	-16 137	-15 666	-16 897	96 %

TOIMINTAKATE	-9 326	-8 888	-10 217	91 %
Verotulot	7 799	7 881	7 800	100 %
Valtionosuudet	4 263	3 380	4 200	102 %
Rahoitustuotot ja -kulut	165	217	75	220 %
VUOSIKATE	2 902	2 590	1 858	156 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 992	-1 784	-1 615	123 %
TILIKAUDEN TULOS	909	705	243	374 %
Poistoeron muutos	137	8	93	147 %
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	1 046	713	336	311 %

Investoinnit

Investointien netto oli noin 933 tuhatta euroa. Investoinnit toteutuivat 972 tuhatta euroa vähemmän talousarvioon nähden.

Rahoitus

Rahoitusosassa mittarina oli lainannosto-oikeudet. Vuonna 2025 ei otettu uusia lainoja.

3.2 Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden / talousarvion toteutuminen

Talousarvion runkona on Ylitornion kuntastrategia. Strategian sisältö on vähintään vaalikausittain tarkistettava ja se on pidettävä kuntalain mukaan yleisesti nähtävillä kunnan tietoverkossa. Ylitornion kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden kuntastrategian 19.12.2022: Hullulla rohkeudella Lapin parhaaksi.

Ylitornion kunnan toiminnan painopistealueita ovat:

Rohkeasti elinvoimainen - Laput pois silmiltä

Kuntalaisten kunta - Jarrut pois päältä

Viestintä ja markkinointi - Viestimällä tutuksi

4 HENKILÖSTÖ

Kunnan palveluksessa oli yhteensä 132 työntekijää, joista 98 vakinaisessa työsuhteessa ja 34 määräaikaisessa. Henkilötyövuosia oli yhteensä 117, joka on 0,86 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Henkilöstömäärät eivät sisällä kansalaisopiston tuntiopettajia. Henkilötyövuosia (htt) oli sivistystoimessa 85 (pois lukien kansalaisopiston tuntiopettajat), yleishallinnossa 15 ja teknisessä toimessa 20. Henkilöstön keski-ikä 46,4 v eli se on noussut edellisvuoteen 1,2 vuodella. Henkilöstön vaihtuvuus on maltillista.

Vuonna 2025 Ylitornion kunnassa kirjattiin yhteensä sairauspoissaoloja 1 871 kalenteripäivää, joista 65 johtuivat työ- tai työmatkatapaturmista. Sairauspoissaolot vähenivät kokonaismäärältään hieman edellisvuodesta. Vuonna 2025 työntekijää kohden poissaoloja oli 14,17 kalenteripäivää, kun vastaava luku vuonna 2024 oli 15,7 päivää.

Kunta tarjosi monipuolisia etäkoulutuksia henkilöstön osaamisen kehittämiseksi ja palveluiden laadun parantamiseksi. Henkilöstö osallistui yhteensä 213 koulutuspäivään ja koulutustarpeet kartoitettiin osana koulutussuunnitelmaa. Koulutuksiin hakeutuminen perustui pääosin työntekijöiden omaan aktiivisuuteen ja tarpeista keskusteltiin kehityskeskusteluissa. Kunta haki koulu-

tussuunnitelman pohjalta Työllisyysrahaston korvausta, jota voi saada enintään kolmelta kouluspäivältä työntekijää kohden.

Vuoden 2025 aikana kunnan palveluksesta irtisanoutui 11 työntekijää. Vakinaisiin tehtäviin palkattiin 3 henkilöä ja vanhuuseläkkeelle siirtyi 4 henkilöä.

Kunnalla on työterveyshuollon sopimus Lappica Oy:n kanssa painottuen ennaltaehkäiseviin palveluihin, kuten työpaikkaselvityksiin ja terveystarkastuksiin

Kunta tukee henkilöstön hyvinvointia 100 euron Edenred-edulla sekä tarjoamalla mahdollisuuden virkistystoimintaan 1–2 kertaa vuodessa. Lisäksi henkilökunta voi käyttää Kuntotalon uimahallia ja kuntosalivuoroa kerran viikossa sekä hyödyntää elokuvatarjontaa. Työergonomiaa kehitetään yhdessä työterveyshuollon kanssa, tarvittavia ergonomiavälineitä ja erikoissilmälaseja hankitaan työnantajan kustannuksella. Lisäksi kunnassa on käytössä hybridityömalli etä- ja lähi-työn yhdistämiseen ja henkilöstöä palkitaan merkkipäiväsäännön mukaisesti syntymäpäivien, palvelusvuosien sekä eläköitymisen tai irtisanoutumisen yhteydessä.

5 TARKASTUSLAUTAKUNNAN MUUT HAVAINNOT JA ARVIOINNIT

5.1 Kunnanhallitus

Yleishallinto

Valtionosuusuudistus ei edennyt, maaseutuhallinnon YTA-alueen siirtymä toteutui, palkkaohjelma oli valmiina alkuvuodesta 2026 ja sote-kiinteistöjä ei yhtiöitetty. Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Työllistäminen

Meri-Lapin työllisyysalue aloitti 1.1.2025 ja asiakaspalvelu käynnistyi pääosin sujuvasti, vaikka siirtymävaiheessa oli pieniä järjestelmäkatkoksia. Ylitorniolla tarjottiin ajanvarauksella henkilökohtaista palvelua 2–3 päivänä viikossa. Työhönvalmennukseen osallistui 63 asiakasta ja TYM-palvelussa oli keskimäärin 55 asiakasta. Syksyllä käynnistyi työkyvyn tuen tiimi.

Työttömyys laski vuodentakaisesta (12/2025: 157 työtöntä, työttömyysaste 10,7 % vs. 12,3 % vuonna 2024), mutta pitkäaikais- ja nuorten työttömyys kasvoivat hieman. Kuntien rahoitusvastuu työttömyysetuuksista laajeni vuoden alusta, mikä tekee kustannusten ennakoinnista haastavaa. Palkkatukirahoja oli alueella saatavilla vasta 1.11.2025 alkaen ja työllistämisen kuntalisä otettiin käyttöön yhtenäisin kriteerein 1.7.2025.

5.2 Elinkeinotoimi

Kunta tarjosi matalan kynnyksen neuvontaa yrityksille ja yrittäjyyttä suunnitteleville sekä järjesti koulutuksia ja tilaisuuksia eri teemoista tavoitteenaan parantaa yrittäjätuotannonyhteyttä ja nousta Lapin yrittäjien kuntabarometrin kärkeen. Alueen yritysten liikevaihto on pysynyt vakaana, mutta matkailu tukee kasvua ja toimintaa ohjaa elinkeino- ja maankäyttöstrategia. Elinkeinotoimea vahvistettiin elinvoimakoordinaattorilla ja asiantuntijatuki vakiinnutettiin pysyväksi keinoksi houkutellessa uusia yrityksiä ja tukea aloittavia.

Maaseututoimi

CAP-ohjelmakausi 2023–2027 toi uudistuksia ja satelliittiseuranta lisäsi maaseutuhallinnon tehtäviä, muutoksiin sopeuduttiin hyvin. Toiminnan volyymi pysyi lähes ennallaan, vaikka osa tuen hakijoista poistui ja uusia tuli tilalle. Palvelut tuotettiin asiakaslähtöisesti ja lähipalveluna kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa. Maksajavirastoyksikön sisäisessä tarkastelussa ei havaittu poikkeamia, jatkuvuutta turvattiin sekä raportoinnilla Ruokavirastolle, että alustavilla keskusteluilla tulevista YTA-rakenteista Lapin muiden alueiden kanssa.

5.3 Sivistyslautakunta

Lähes kaikki tavoitteet toteutuivat ja talous pysyi talousarvioraameissa. Sairauspoissaolojen määrä oli kuitenkin selvästi suurempi kuin muilla toimialoilla.

Sivistystoimen toimintatavoitteena on olla rohkeasti elinvoimainen ja tarjota palvelut kaikille kuntalaisille. Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa tulee kehittää jatkuvasti.

Oppimisen tuen lainsäädännön uudistuksen osalta siirtymäaika on käynnissä. Esiopetuksen siirosta perusopetukseen on tehty päätös.

Peruskoulun toimipisteiden välistä yhteistyötä on vahvistettu järjestämällä yhteisiä tapahtumia. Tehtäväkuvauksia on päivitetty ja apulaisjohtajan sekä rehtorin tehtäväkuvaukset on laadittu. Oppilaskohtaiset kustannukset ovat verrannollisia vastaaviin kuntiin.

Henkilöstön sitouttamista ja hyvinvointia kehitetään edelleen. Oppilashuollon lainsäädännön sekä järjestyssääntöjen uudistukset ovat vaikuttaneet koulun toimintakulttuuriin. *Henkilökunnan sairauspoissaolot ovat edelleen asia, johon tulee kiinnittää huomiota ja selvittää, mistä ne johtuvat.*

Maahanmuuttajien tulkkaukspalvelut on siirretty etätulkkaukseksi ja ratkaisu on osoittautunut toimivaksi.

Sivistystoimen tulee kehittää toimintaansa ja talouttaan muuttuneessa toimintaympäristössä.

Hallinto

Kiintiöpakolaisten kotouttaminen ja maahanmuuttopalvelut toteutettiin loppuvuonna 2024 päivitetyn kotouttamisohjelman mukaisesti. Vastaanottosopimus päättyi vuonna 2024 eikä uusia kiintiöpakolaisia ole otettu sen jälkeen. Huhtikuussa 2025 määräaikaisen toisen pakolaisohjajan tehtävä päättyi, mikä heikensi henkilöstöressurssien saatavuutta.

Tavoitteet toteutuivat täysin tai osittain.

Perusopetus

Ylitornion peruskoulu toimii Mellakosken ja Ainiovaaran toimipisteissä. Mellakoski voidaan lakkauttaa, jos oppilasmäärä laskee alle kuuden. Oppilasmäärä vähenee, mutta opetusryhmien määrä ei ole vielä pienentynyt (luokat 7–9 ovat yhä kaksisarjaisia). Päteviä opettajia on saatu rekrytoitua, mutta lyhytaikaisia sijaisia on vaikea löytää, jolloin koulunkäynninohjaajat sijaistavat paljon.

Toiminta on toteutunut lukuvuosisuunnitelman mukaisesti. Mellakoskella järjestettiin huoltajille keskustelutilaisuus koulun tulevaisuudesta ja osallistuttiin kouluterveyskyselyyn. Koulukuljetusten kilpailutuksen valmistelu on aloitettu Ramboll Oy:n kanssa. Hyvinvointia ja osallisuutta on

edistetty, mutta henkilöstöön kohdistunut fyysinen väkivalta ja sen uhka lisääntyivät vuonna 2025. Työpaikkaselvitys on tehty ja sen tuloksia arvioidaan vuoden 2026 aikana. Lisäksi on saatu valtionavustus Stop kiusaamiselle -hankkeeseen yhteisen toimintamallin laatimiseksi. Iltapäivätoimintaa on järjestetty koulupäivinä klo 16.15 asti ja osa vanhemmista toivoo pidempää aukioloa.

Oppilasmäärä on pienentynyt yhdellätoista koululaisella edellisvuoteen verrattuna. Peruskoulun päättäneistä kaikki ovat saaneet jatko-opintopaikan.

Varhaiskasvatus

Alkuvuonna varhaiskasvatuksen lapsimäärä kasvoi, jonka vuoksi Lukion päiväkodissa toimi keväällä yksi ylimääräinen ryhmä ja vuorohoidon tarve lisääntyi. Tilakysymyksiä selvitettiin teknisen toimen kanssa. Keskeisiä tehtäviä saatiin täytettyä vakituisesti, mutta pätevien opettajien ja lyhytaikaisten sijaisten saatavuus oli edelleen vaikeaa. Tämän vuoksi sivukylillä jouduttiin käyttämään ostopalveluja. Lisäksi myytiin loppuvuonna tilapäisesti yksi varhaiskasvatuspaikka Pellon kunnalle. Hoitopäiviä oli 751 enemmän edellisvuoteen verrattuna.

Keskiasteen koulut

Kunta on tukenut lukion toimintaa järjestämällä opiskeljaruokailun ja siivouksen. Pakolaistyöntekijät ja Meän Opisto ovat tukeneet kansainvälisten opiskelijoiden kotoutumista, lukion yhteistyöryhmä sekä henkilöstöyhteistyö ovat jatkuneet.

Tornionlaakson kirjasto

Vuonna 2025 kirjaston lukutaitotyön suunnitelma sekä varhaiskasvatuksen (yli 4-vuotiaille) pedagogiset satu- ja kirjastotunnit vakiinnutettiin osaksi toimintaa. Meän lukuväylä -palvelutarjotin päivitettiin lukuvuodelle 2025–2026 palautteen perusteella. Ylitornio ja Pello liitettiin valtakunnalliseen e-kirjastoon, mutta e-aineistojen lainaus laski ja palvelun tunnettuutta parannetaan tiedotuksella vuonna 2026. Kirjastoauton vauriot olivat arvioitua vähäisemmät ja se korjattiin joulukuussa 2025, palvelua jatketaan nykyisellä autolla.

Meän opisto

Meän Opisto osallistui Tornion kansalaisopiston hallinnoimaan Yhdessä! -hankkeeseen, jossa laadittiin mm. tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Opistotalo suljettiin kevätlukukauden jälkeen ja opetus siirrettiin sivustoyhteistyön muihin tiloihin. Suunnittelijaopettajan eläköitymisen myötä tehtävä muutettiin koulutussuunnittelijaksi. Yhteinen toimistosihteerin yleishallinnon ja teknisen toimen kanssa aiheuttaa edelleen sujuvuushaasteita työn laajuuden vuoksi.

Opetustuntien määrä laski viime vuodesta 898 tunnilla, mutta opiskelijoiden määrä nousi 7 opiskelijalla.

Vapaa-ajan toimi

Keväällä 2025 käynnistynyt AVI-rahoitteinen liikuntaneuvonnan kehittämishanke ylitti asiakastavoitteet ja sille haettiin jatkorahoitusta vuodelle 2026. Kunnan ja liikuntaseurojen yhteistyötä vahvistettiin seurafoorumilla, jota on tarkoitus järjestää jatkossa 1–2 kertaa vuodessa.

Nuorisotyössä painopiste oli perusnuorisotyössä ja kesäleirit toteutuivat suunnitellusti. Koulu- nuorisotyön kehittämishanke sai jatkorahoituksen marraskuun 2026 loppuun. Harrastamisen Suomen mallin toiminta eteni ja siihen saatiin AVI-rahoitus lukukaudelle 2025–2026. Elokuva-

näytökset toteutuivat lähes kokonaan ja kulttuuritapahtumia järjestettiin ympäri vuoden. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset työpajat toteutuivat. Lisäksi kuntotalon liput hinnoiteltiin ja uusi lipunmyynti- ja tilanvarausjärjestelmä valmistui 2025 loppuun. Elokuvalippuja voi ostaa myös verkkokaupasta.

Kuntotalon kävijämäärä laski reilulla 13 tuhannella kävijällä, kun taas nuorisotilan kävijämäärä nousi 19 tuhannella. Kerhoissa kävijöitä kävi 30 kävijää vähemmän kuin edellisellä vuonna, kun tapahtumissa kävijöitä kävi 1 200 enemmän. Järjestettyjä tapahtumia oli 60, joka on 35 tapahtumaa enemmän kuin edellisellä vuonna.

5.4 Tekninen lautakunta

Menot alittuivat kautta linjan ja tavoitteista pääosa saavutettiin. Ainiovaaran Kiinteistöt Oy tarvitsee vuosittain kunnan lisärahoitusta ja yhtiön velkasuhde on korkea. Osassa yhtiön rakennuksista on merkittävää korjausvelkaa. Esimerkiksi Sahaherrantien kerrostalot ovat teknisen käytöikänsä päässä ja ne tulisi poistaa kiinteistömässasta. Ylitorniolla vuokra-asuntoja on vapailla markkinoilla hyvin tarjolla ja uusia rakennetaan lisää mm. Aavasaksalle.

Vaarataustan yksityistien remonttikulut ylittivät budjetin selvästi. Nähtäväksi jää, soveltuuko meijerin purkujäte (murskattu tiili ja betoni) tien rungoksi vaihtelevissa lämpötila- ja kosteusolosuhteissa. Aavasaksan laskettelurinteiden tien penkoissa on edelleen runsaasti metalliromua. Alue on puhdistettava viipymättä, sillä romu aiheuttaa turvallisuusriskin (mm. eläimille ja alueella liikkuville).

Teknisellä toimella ei ole viestintään liittyviä tavoitteita. Viestinnälle tulisi asettaa selkeät tavoitteet.

Investointitaso on ollut jo lähtökohtaisesti melko matala ja siitä huolimatta euromääräisesti toteutui alle puolet.

Tekninen hallinto ja suunnittelu

Kiinteistökannan selvitystyö on edennyt suunnitellusti ja määräaikainen työntekijä on tehnyt työnsä hyvin. Rekistereistä löytyneet laajat virheet ja puutteet, erityisesti luvattomat ja rekistereistä puuttuvat rakennukset ovat hidastaneet etenemistä. Työn oli tarkoitus olla määräaikainen, mutta toteumaraportissa todetaan sen olevan ”jatkuvaa”. Aikataulu, vastuut ja tavoitteet tulee täsmentää. Ympäristöterveydenhuollon palvelut (valvonta ja eläinlääkintä) on tuotettu edelleen Rovaniemen kaupungin kanssa tehdyn yhteistoimintasopimuksen mukaisesti ilman merkittäviä muutoksia. Samalla on syytä selkeyttää kokonaisuutta, kun rakennusvalvonta ostetaan Rovaniemeltä.

Rakennus- ja toimenpidelupia myönnettiin 40 kpl, joka on yli puolet vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Liikenneväylät ja yleiset alueet

Aavasaksan laskettelurinteille johtavan yksityistien perusrakennus tehtiin kesällä 2025 ja rahoitettiin käyttötalousmenoista ilman ulkopuolista avustusta. Tie on yksityistie, joten sitä ei kirjattu kunnan taseeseen eikä käsitelty investointina. Yksityisteiden avustukset toteutuivat suunnitellusti ja avustettavaa tieverkkoa oli yhteensä 44,8 km.

Kiinteistötoimi

Kiinteistötoimen työt etenivät suunnitellusti ja hyvinvointialue jatkaa kunnan sotetilojen vuokrausta siirtymäkaudella, jatkoneuvottelut etenevät aikataulussa. Talonmieskeskuksen resursseja vahvistettiin kausiapulaisilla, mikä turvasi mm. viheralueiden hoidon ja lumityöt. Käyttämättömien rakennusten myyntilinjausta toteutettiin (Raanujärven koulun ja Palorovan vastaanottohallin myynnit loppuvuonna 2025) ja Aavasaksan rinteet avattiin joulusesonkiin 2025.

Liiketoimi

Vesi- ja jätevesimaksutulot pysyivät aiemmalla tasolla, vaikka vedenkulutus laski noin 2 %. Koska ennakoitua hinnankorotukset kompensoivat laskua, perusmaksujen korottaminen uudessa järjestelmässä vaati lisäselvityksiä. Vesihuollon investoinnit etenivät suunnitellusti. Jolangin vesijohto rakennettiin ja useiden vedenottamoiden saneerausten suunnittelun valmistelu käynnistettiin. Sihteeriyhteistyö toimi sovitusti (teknisen toimen osuus 30 %) ja vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaiset toimet etenivät ilman merkittäviä poikkeamia.

5.5 Tytäryhtiöt

Tytäryhtiöiden tulokset ovat heikentyneet. Kehityksen syyt ja tarvittavat toimenpiteet tulee avata.

Alkkulan Aluelämpö Oy

Tilikausi 2025 oli toiminnallisesti vakaa, mutta taloudellisesti haastava polttoaineiden hintojen ja kustannusrakenteen muutosten vuoksi. Lämpö tuotettiin Kirkonkylän lämpökeskuksessa pääosin palaturpeella (öljyä käytettiin huoltoseisokin ja kovan pakkasjakson aikana), uusia kaukolämpöasiakkaita tuli 3 ja vuoden lopussa asiakkaita oli 181. Laskutettu energiamäärä oli 14,1 GWh ja tuotanto 17,2 GWh. Yhtiöllä oli 1 työntekijä ja toimitusjohtajan rekrytointi saatiin päätökseen joulukuussa.

Alkkulan Aluelämpö Oy:n tulos oli -116 tuhatta euroa tappiollinen. Vuoden 2024 tulos oli 7 tuhatta euroa voitollinen.

Ainiovaaran Kiinteistöt Oy

Vuonna 2025 yhtiö jatkoi pitkän tähtäimen suunnitelman mukaisia toimia. Vuokra-asuntoja oli 207, joista 26 oli tyhjillään (osa remonttikuntoisia) ja käyttöaste oli 87 %. Vuoden aikana tehtiin useita huoneisto- ja kiinteistökorjauksia, kuten pintaremontteja, keittiö- ja pesuhuoneuudistuksia, ulkovalaistuksen korjauksia ja maalausta, terassien rakentamista sekä lukitusten uusimista.

Ainiovaaran Kiinteistöt Oy:n tilikauden tulos oli – 63 tuhatta euroa tappiollinen. Vuoden 2024 tulos oli 66 tuhatta euroa voitollinen.

6 TARKASTUSLAUTAKUNNAN MUUT HUOMIOT

Hyvinvointialueen kunnalta vuokraamien tilojen tarve vähenee vuodeosaston lakkautuksen myötä, tällä on tulevaisuudessa suora vaikutus kunnan tuloihin.

Työntekijöiden saaminen varsinkin lyhytaikaisiin sijaisuuksiin on vaikeaa.

Sairauspoissaolot vähenivät, mutta edelleen työhyvinvointiin täytyy panostaa.

Kuntien välinen nettomuutto on ollut positiivinen jo kuudetta vuotta peräkkäin ja myös netto-maahanmuutto on pitkään ollut plussalla. Kun matkailuun panostetaan voimakkaasti ja uusia työpaikkoja on syntynyt sekä syntyy edelleen, hallituksen ja kiinteistöyhtiön tulee tarkastella ennakoivasti, miten tontit ja tyhjillään olevat talot saadaan tehokkaammin myyntiin sekä miten vuokra-asuntoja voidaan markkinoida nykyaikaisilla tavoilla. Asuntopulasta ei saa muodostua estettä työvoiman saatavuudelle.

Sidonnaisuusilmoitusten toimittamisessa on esiintynyt hitautta ja puutteita, tämä on saatava jatkossa kuntoon.

Työllistämisen alijäämä on kasvanut merkittävästi. Kunnan on löydettävä aiempaa aktiivisemmin keinoja työttömyyden, erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden sekä syrjäytymisen ehkäisemiseksi, sillä niistä aiheutuu kunnalle myös huomattavia kustannuksia.

Yritysten, yhdistysten ja kunnan yhteisiä työllisyyspolkuja tulee ottaa laajemmin ja järjestelmällisemmin käyttöön. Työllistämisen kuntalisästä on tiedotettava selkeämmin sekä yrityksille, että työnhakijoille. Lisäksi koulutukseen ja ammatilliseen ohjaukseen tulee panostaa nykyistä voimakkaammin.

Elävät kylät -tavoite on tällä hetkellä maaseututoimen alla. On syytä selkeyttää, kenen vastuulla kokonaisuus käytännössä on. Toteuttaako elinkeinotoimi tätä tosiasiallisesti jo nyt, ja olisiko se luontevampi päävastuullinen toimija? Lisäksi *Elävät kylät* -kokonaisuuden tulee olla muutakin kuin pelkkää kuntarahaa. *Tarkastuslautakunta esittääkin, että hallintosääntöön pitäisi määrittää vastuutaho tehtävän hoitamiseksi. Henkilö hoitaisi kaikkien kylien asioita.*

Sivistyslautakunnan alijäämä on kasvanut selvästi. Alijäämän kasvu ei näytä pääosin johtuvan perusopetuksesta (noin 10 %), joten syyt on tärkeää eritellä tarkemmin. Lisäksi pöytäkirjoja ei edelleenkään toimiteta tarkastuslautakunnalle. On myös tarpeen arvioida, miten sivistystoimi on osallistuttanut henkilöstöä ja kuntalaisia päätöksentekoon ja toiminnan kehittämiseen (hallinnon näkökulma).

Onko opettajille, ohjaajille ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle rakennettu toimiva sijaisjärjestelmä? Esimerkiksi Torniossa käytössä on WhatsApp-ryhmä, jossa sijaisuudet julkaistaan ja hakukaat voivat tarttua vuoroihin nopeasti.

Miksi yrittäjyyskasvatusta yhdessä paikallisten yritysten kanssa ei ole saatu toimimaan? Onko yhteistyötä aidosti kokeiltu ja millaisin toimenpitein? Nyt toimintaa on viety Rovaniemelle, vaikka esimerkiksi Pellossa yrittäjänpäivänä on järjestetty ohjelmaa ja luentovierailuja myös koululla.

Positiivinen näkyvyys: toteumankirjaus ”kehitystyö on jatkuvaa ja aina kesken” ei kerro, onko positiivisen näkyvyyden lisäämiseen panostettu, mitä on tehty ja miten siinä on onnistuttu. Tarvitaan konkreettinen kuvaus toimenpiteistä ja tuloksista. Hyödynnetäänkö elinvoimakoordinaattoria tässä työssä?

Varhaiskasvatus: lasten ja huoltajien osallistaminen jää käytännön tasolla epäselväksi. Mitä osallistamisen eteen on tehty ja millä tavoin sitä toteutetaan arjessa?

Toinen aste: onko asetettu tavoitteita? Miten opintopolun houkuttelevuutta paikalliseen luki-oon tuetaan? Entä miten tavoitteet ja yhteistyö muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa määritellään ja toteutetaan?

Kirjasto: osa tunnusluvuista puuttuu, vaikka kehitys näyttää olevan myönteistä. Puuttuvat luvut tulee täydentää.

Meän opisto: viestinnässä on edelleen parannettavaa. Lisäksi opetustuntien määrä on vähentynyt huomattavasti (noin 900 tuntia), mikä edellyttää syiden ja vaikutusten tarkempaa avaamista.

7 TILINTARKASTUSKERTOMUS

Tilintarkastajan tekemä tarkastus on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille vuodelta 2025.

8 ALLEKIRJOITUKSET

Ylitorniolla toukokuun 29. päivänä toukokuuta 2026

Asta Väisänen
puheenjohtaja

Katriina Koskela
varapuheenjohtaja

Erkki Kumpula
jäsen

Kaarina Lohiniva
jäsen

Pertti Siikavirta
jäsen